»БРАНИК« ИЗЛАЗИ
шест пута на недељу,
осим на дан после свеца.

ПРЕТПЛАТА И ОГЛАСИ
шаљу се на администрацију
А РУКОПИСИ
уредништву »БРАНИКА« у Нови Сад.

Рукописи се не враћају.

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ »БРАНИКУ«
на годину — К 28·— или 35·— дин.
на по године К 14·— или 17½ »
на четврт год. К 7·— или 8¾ »

Поједини бројеви стају 10 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 10 пот. од реда ситних слова.

Уредништво и администрација »Браника« налази се у кући дра Мих. Полита-Десанчића, грчко-школска улица бр. 11.

Број 198. У Новом Саду, у уторак 5. (18.) септембра 1906. Година XXII.

Нова хајка.

Има у Новом Саду једна зоља са отровном жаоком, која сваком срља у очи, ко њеном рају не припада. Та зоља кити се лепим именом *„Заставе“*. Сада се окомила на фискала Матице Српске. Па да му очи ископа! Сва се запенушила од злобе и пакости, што њеним приврженцима, поред све опструкције на Матичиној скупштини, није пошло за руком, да оборе предлог 40 скупштинара, који су тражили, да скупштина одреди пристојну годишњу награду фискалу Матице Српске. „Застава“ све наше институције сматра са свог партајног гледишта. Ко није радикал — доле с њим! Тако је у 182. броју свом од ове године напала и лично фискала Матичиног дра *Малешевића*. Али што је најглавније, целу ствар је „Застава“ *лажно* представила и описала, јер је праву истину тумбе окренула и извртнула. Не може човек чисто веровати, да когод, — и ако је потпуно обавештен — ипак има дрскости изопачити онако истину. Ево, у чему је ствар!

Фискал друштвени упозорио је једном представком Управни Одбор Матице Српске, да годишњи хонорар фискалов не стоји више у складу са промењеним приликама и да га треба регулисати, чега ради би управни одбор имао поднети позитиван предлог у том погледу овогодишњој главној скупштини Матичиној.

Када је Управни Одбор тај предлог поднео, прочитана је дабогме и образложена представка фискалова у главној скупштини. Но поред одборског изнесоше пред скупштину њих 40 скупштинара други један писмен предлог, да се фискалу одреди годишњи хонорар онаки, као што га има други секретар Матичин. Тај је предлог скупштина и усвојила.

Није дакле истина, да је *фискал* искао какву *одређену* плату и да је каквом засебном молбеницом после одборског закључка тражио, да се више одреди, него што је Управни Одбор мислио. Него је истина то: да је регулисање плате фискалске истакнуто било у скупштини на дневном реду и свако је имао права, да о томе говори и предлоге доноси. Било је три предлога. Па када је један повучен, гласало се између два, од којих је један добио већину — случајно баш онај, који се „Застави“ не допада. Ето, за то „Застава“ све сикће против фискала Матичиног, с тога ју је обузела пена „бијела“, а гдегде и „крвава“. Њој то не иде у рачун и што год њој не иде у рачун, то не сме бити. Једва је чекала, да се може за што закачити, па да и дра Малешевића нагрди — онако својски, као што је до сада и друге угледне људе нагрдила.

Заиста је жалосно, да онај лист, који је негда био тако дичан у рукама Милетићевим, — већ годинама ништа друго не ради, него све руши и обара, што је у нашем народу боље и угледније. Ко год „Заставиној“ демагошкој странци не припада, тај се мора нападати, том се мора подметати свако зло и неваљалство. За то гврљању и сумњичењу и овде нема краја. Док је Вучетић био на зениту свога угледа, онда се на њега осипаше отровне демагошке стреле „Заставине“. Он је сумњичен и оцрњиван неописаним клеветама. Када се Вучетић још пре своје смрти повукао и др. Полит преузео управу листа „Браника,“ — онда удри по њему. Нема речник тих гадних израза, којима се овај дични родољуб и далеко уважени политичар није нападао у „Застави“.

Сад им је на путу др. Малешевић као фискал Матице Српске, па су ђипили на њега и у скупштини и у „Застави.“ Ваљда имају какву своју гладницу, да га стрпају у Матицу.

Е, ал' да се та повишица тицала какве „Заставине“ пришпетље, онда би она била сасвим умесна и праведна. Али др. Малешевић мора се задовољити са платом послужитељском само за то, што није — радикал.

Међутим повишица фискалова хонорара не само да је оправдана, него је сасвим *нужна* у интересу саме Матице Српске. Хонорар од 500 ф. био је у пређашња времена према тадањим околностима уместан и довољан, јер су административни послови Матичини онда били мали, а приход фискалске канцеларије велики. Но у течају времена, тај се приход мало по мало *смањивао* и *сужавао*, према ономе, како су се множили и ширили новчани заводи, са којима Матица није могла у многом погледу конкурисати и такмачити се. Међутим фундације, Матици Српској на руковање поверене, из године у годину све су већма расле и множиле се, те према томе и административни послови фискалови. А приход канцеларијски бивао је према горе речном све мањи и тањи.

Пре су били мањи административни послови, а већи приходи канцеларијски, а сада је дошло време, да је наступио сасвим обратни однош**ај: велики административни послови и рад, а канцеларијски приход врло танак.** А од када је наредбом министарства богочасти и јавне наставе упућена Матица Српска, да под личном одговорношћу одборника зајмове на основу катастралне процене некретнина издавати сме — сведени су канцеларијски приходи на најнижи степен, па ипак фискал друштвени има да извршава све најамне, закупне и остале уговоре Матице Српске са екстерним особама бесплатно, а тако исто и сва основна писма од фундација под руковањем Матице Српске, све извештаје за Управни Одбор и главну скупштину **бесплатно.** Дужан је долазити у Матицу и давати захтевана објашњења и упутства и мора држати заменика, да га у случају препреке заступа.

Па онда, када је фискалски хонорар са 500 форината установљен — онда су биле много лакше и повољније привредне прилике. Од тог доба су алиментациона средства троструко и то стално поскупила, а у погледу скупоће станова не може се осим Будимпеште у земљи ни једна варош са Новим Садом сравнити, те тако она мајушна годишња награда не стоји ни у каквом размеру са тешким привредним приликама. Али не стоји у размеру ни са осталим чиновничким платама, од којих највећа износи 4000 Круна, а најмања 1080 круна, а фискалска је мања и од овог последњег. Така плата не стоји ни у каквом размеру ни са обимом и интензивношћу рада, са квалификацијом и великом одговорношћу фискала Матице Српске.

Те разлоге цела је скупштина — осим два три радикала — усвојила, којом приликом је један професор, на примедбу неког скупштинара реагирао речма, да се он стиди, што је фискал Матице Српске таку јадну плату имао! За то се гласало само о томе, колико да му се повиси.

Дневнице пак чиновника, кад иду послом Матичиним на пут, биле су удешене, као и код других завода. Ни мање ни више. У осталом „Застава“ би о томе најмање смела говорити, јер ако ми станемо набрајати дијурне њених корифеја, пушиће им се глава.

А велике парнице, што „Застави“ тако потресају душу, ретке су тице у животу Матице Српске, и хонорар за таке добивене парнице власна је одредити само скупштина — ако хоће. Оно, што се у извештају Управног Одбора спомиње, није ништа облигаторно ни за одбор ни за скупштину и односи се на ванпарничне послове. Тако је то цео свет разумео, само је *„Застава“* све извртнула и у велики бубањ ударила, да се чује и — **горе и доле.** Међутим, то зависи од конкретног случаја, а скупштина може дати а — не дати. Тога ради може дакле „Застава“ мирно спавати — не ће се фискал меда набрати.

Нека се „Застава“ ни мало не боји, да ће се фискал од те повишене плате од тих 1200 форината ваљда обогатити. Она ће — ако ју министарство још одобри — само најнужније потребе подмирити. Пола ће отићи на стан, а пола на адјункта фискалова, кога баш због Матице мора фискал држати и из свога џепа плаћати. Оно друго, што је за живот нужно, мора он богме још засебно заслужити, јер канцеларијска станарина само дотле траје, док не добије у Матичиној згради пристојну собу. А то ће бити на годину. Ето, тако стоје те ствари у истини а не, као што их „Застава“ представља, која их је тенденцијозно и злонамерно надувала — по свом стародавном обичају.

Ко прочита „Заставин“ чланак, а не познаје „Заставу“, тај ће помислити, да је фискал Матице засукао рукаве, те пљачка фондове. Али ко ју познаје, тај ће све наопачке тумачити и погодити — истину. Фискал није ни тражио оно, што не може да буде, него што може и што Матица од своје воље даје и може да даде.

Али „Застава“ је у својој злоћи пошла и даље. Она би да фискалат „Матице Српске“ издаје на — лицитацији, јер вели у свом чланку, да има на свету и таквих адвоката, који би се примили фискалата Матице и *„бадава“*.

Наравно, када се лицитира, не пита се за способност и поверљивост, него само: ко да више. Па када ћемо фискалат, — зашто не би излицитирали и секретаријат Матице и друга чиновничка места? Можда би се когод и ту јевтиније примио? Можда би код фискалата когод још и *„доплатио“*, те би Матица направила добар *„кшефт“*, а „Заставу“ би метнули за добошара — бесплатно. Адвокати извесне нације пријавили би се „многобројно“, а „Застава“ би добовала: „друм, друм!“ ко да више?

Догодило се већ једанпут код Матице нешто слично. Када је оно пре двадесет година фискалат велики приход доносио, нудио се један, да га купи за 500 форината. Али је то са индигнацијом одбијено, јер је то предмет поверења и квалификације, а не продаје. Лицитира се столица и орман, а не квалификација и поверење.

Но радикали око „Заставе“ свуда би да лицитирају. Излицитирали су „благонаклоност високе владе“ у автономији и политици, па зашто не би бесплатног фискала Матице набавили путем — јавне дражбе? Та то је свеједно, ма ко био, само нека је јевтин!

Догађаји у Русији.

† Трепов.

У свом летниковцу у Петерхофу издахнуо је синоћ у шест сахата заповедник царевог петерхофског двора, министар полиције Димитрије *Трепов*.

Трепов се родио године 1855., дакле му је била 51 година. Пошто је с одликом свршио кадетску школу, стао је у коњицу телесне гарде. Учествовао је у руско-турском рату; у телишком боју је био рањен те се морао вратити у Петроград. Кад се опоравио, опет је стао у службу, где је остао до године 1896. Онда је био именован за шефа полиције у Москви и на том је месту остао готово пуних десет година. Почетком ланске године постао је главни заповедник Петрограда.

Хапшење у Петерхофу.

Пре неки дан су у Петерхофу ухапсили једног дворског лакаја, два ђака и једног бирача петерхофскога среза.

Откривена револуционарска штампарија.

У Новој Деревњи код Петрограда открила је полиција тајну штампарију социјалних револуционараца. Том приликом је запљењено више хиљада примерака говора Зенајиде Конопљаниковљеве, убице генерала Мина, и ухапшено је више особа.

Ново назначење генерала Дејана Суботића.

Службени лист доноси ово назначење:

У генералном штабу: Вођен у генералном штабу и у семирјеченској козачкој вој-

сци, туркестански генерални губернатор, командант трупа туркестанског војеног округа и атаман семиријеченске козачке војске, генерал-лајтнант *Суботић* — назначује се за члана Војеног Савета. На његово место именован је генераллајтнант *фон Ренненкампф*.

Угарски сабор.

(Наставак.)

(*После одмора*).

Председник: Поново отварам седницу. Изволите заузети места, поштована господо посланици! (*Велика ларма*). Молим поштованога господина посланика Александра Вајду-Војевода, да изволи наставити свој говор,

Александар Вајда-Војевод: Славни саборе! Овде у овом сабору је ушло у обичај, да нас, позивајући се на прошлост, оптужујете, како смо неродољубиви и место да велом заборава застрете прошлост, а Ви све једнако велите, да смо године 1848. и не знам кад још радили то и то, али заборављате, каква су онда била времена и шта су онда Мађари радили с нашим народом. Држим, да ми је дужност, да овде пред овим сабором изнесем, шта је рекао један Мађар, да и тим докажем, ко је био тај Јанку, кога Ви толико ружите, јер је Јанкуова успомена нама светиња и ми се дичимо њиме као најчистијим и најлепшим типом румунског народа.

Аладар Шомођи: Изволите слушати, господине председниче, шта тај говори!

Председник: Поштовани господине посланиче, немојте Ви мене упозоравати; чујем ја. Изволите остати на миру!

Александар Вајда-Војевод: Акузије Бети је, ја мислим, такав књижевник и тако ваљан Мађар, да га чак и мој поштовани посланички друг Аладар Шомођи признаје за ауторитет. Бети вели, да је „Аврам Јанку срцем и душом осећао да је Румун те је ушао у буну из идејалних, племенитијих побудâ.“ Тако пише Акузије Бети. За тим описује, како је једаред у детињству слушао разговор свог оца, старог Бетија, са Бемом, кад се разговарали о Јанку-у, па с тим у свези пише, тако се добро сећа, да се „у току разговора пред њим обојица слагали у том, да је Јанку поштен човек, с киме се даје говорити и с киме се може доћи до споразума у смеру, да се успостави мир.“ Мени се чини, да Бем и стари Бети могу најбоље сведочити за Јанкуа. Пише даље, како је отац му ваздa остао тог уверења. Даље: Павле Хунфалви пише, како се последњих дана десило у Сегедину, да је Едмунд Бети рекао, како би Јанку био готов да се погоди, кад би му зајемчили, да ће одржати услове уговора. То сведочи, да они, који Јанкуа грде, њега не познају, па с тога молим данашњи нараштај, да чита Бетијево дело и дела других, дела оних, који су најпре познали и проучили те ствари па тек онда своје мишљење ставили на артију.

Врло се често сусрећем са разлогом, да би нас ваљало задржати од ступања на политичко поље и од тога, да политички дођемо до важности, за то, што смо иредентисте. Често се овде у сабору довикнуло, да идемо у Румунију и да смо иредентисте. Ради смо тобоже да оцепимо Ердељ па да га дадемо Румунима. То су таква сумњичења, која не можемо оставити без приговора с наше стране.

Да идемо у Румунију, то је дабогме само фраза, јер кад бисмо отишли, ко би остао на нашем месту? Осим тога може бити, кад би становништво румунске краљевине било десет милијона, то би за Мађаре било опасније, него овако, како је данас. С тога нас боље задржите овде код куће као добре пријатеље.

Што се тиче иредентизма, пустићу да говори један велик румунски државник. Стурза рекао је у румунском сенату 9. децембра 1903. у својој беседи међу осталим и ово (*чита*): „Шта би био смер том уметном фабрикату, што се сам назива румунском иредентом? Освајање Ердеља. А зар смо ми у стању да освојимо Ердељ? Зацело нисмо, јер немамо за то потребне снаге. Али и у том случају, кад бисмо намеравали, да освојимо Ердељ и кад бисмо за ту сврху располагали са довољно снаге, да се не начинимо смешнима, чак ни онда се не бисмо смели упустити у такав потхват, јер то би неминовно за собом повукло то, да би се уништила аустријска држава. А уништавање аустријске државе не би било локално питање, него веома важна европска ствар, која би својим кобним последицама погодила пре нас, мале државе, него велесиле, и кад бисмо ми тежило, да Ердељ освојимо, тој би ствари био крај то, да би нас други прогутали. Опстанак аустро-угарске монархије је европска потреба првога реда, као год и опстанак румунске државе. Осим тога је нарочито важно то, што ниједан једини Румун, који познаје своје дужности према својој отаџбини и према свом народу, не дâ, да ма и за час само одвуку на странпутицу оне клопке, које опасна игра са иредентом подмеће целом румунском народу и нашој краљевини.“

Славни саборе! Ово је констатовао зацело компетентан човек. Кад би могло бити говора о иредентизму, онда не бисмо виновници били ми, који не можемо ни народносно питање да решимо нити да народносни закон приведемо у живот, него би виновници били румунски политичари. Но из онога, што сам мало час прочитао, можете видети, како је од тих људи далеко та идеја а у толико је даље од нас, од воћâ ердељског румунства и још даље од нашег народа. Али они, који ту идеју распростиру и шире по јавном мишљењу, то нисмо ми, јер ми не можемо наглашавати такву лудорију нити је можемо провоцирати, него су то они ажан провокатери, они новинари, они ситни беспосличари по нашим жупанијама, што сваки час без икаква разлога у брк веле Румунима, да су иредентисте, да хоће да отцепе Ердељ па да га придруже Румунији, а пример су им на то дали неки од Вас, кад су нам овде то довикивали. Немојте дакле, господо, провоцирати ту идеју, то семе не бацајте међу наш народ, који нема ни појма о иредентизму.

Славни саборе! Знам, да не ћете усвојити наш адрески предлог, ма да сам уверен, да врло многи од Вас више симпатишу са идејама у нашој адреси него са идејама, које су исказане у Вашем адреском нацрту. Али као и не усвојите нашу адресу, онда молим врло поштованога господина министра председника, кад поднесе адресу Његову Величанству, нека Његову Величанству каже, да смо и ми ту, немађарске, народности и да постоји овде у овој домовини једно велико народносно питање: па нека рекне Његову Величанству, да смо и ми вазда били лојални поданици како Његову Величанству тако и династији, тако, да су од нашег династиџизма ковали и оружје против нас, па нека замоли Његово Величанство и у наше име, да се својих народних племена у Угарској сети не само онда, кад издаје ратне наредбе из Хлопија, него нека нас се сети и онда, кад је реч о том да се у овој земљи деле права. (*Одобравање од стране народносних посланикâ*). Народносно питање није питање солгабировâ (*Тако је! потврђују народносни посланици*), то није такво питање, да се може решити овде таквим упадањима у реч. У овој је отаџбини то питање важно питање државног и јавног права па докле год оно не буде решено на темељу јавнога права, докле не може бити унутрашњег мира у Угарској.

Кажу, да треба са конкретним идејама да изађемо на среду. Ми имамо свој програм па као што сте се Ви прилагодили приликама, исто смо тако урадили и ми, јер сад је реч о демократисању ове земље те ми пре свега хоћемо то да постигнемо. Само бисмо волели, да се Ви бавите о том питању за то, да, кад једаред буде решено питање изборнога права, онда изнесете на тапет и народносно питање а и дотле да припремате за њ терен тим, што ћете се трудити, да доскочите нашем злу.

Али пустићу, да говоре мађарски државници, који се те још како бавили о решавању тога важног питања и који га нису сматрали за обично солгабировско питање, него за питање јавнога права. Нека говори барон Никола Вешелењи.

Један глас (с левице): Данашњи?

(Свршиће се извештај о XXIII. седници.)

Чешки Соколаши на Цетињу.

Као што је читаоцима „Браника“ познато, чешки Соколи, који су били на свесловенском соколском слету у Загребу, отишли су да посете и гнездо српских орлова, јуначку Црну Гору. Путем су наша браћа Чеси имали прилике, да се на Реци и у Задру увере, колико су „културни“ далматински Талијани. После тих доживљаја чешки Соколи су у прошли четвртак ступили на земљу слободне Црне Горе и ту их је дочекало традиционално српско гостољубље и братско одушевљење.

О доласку и бављењу браће Чеха у Црној Гори има „Глас Црногорца“ овај извештај:

Јуче по подне у нашој пријестоници осјетило се живље кретање. Свако се, спремао, да дочека драге госте наше пријестонице, чешке соколове, који су били у Загребу на свесловенском соколском слету и отуда се одлучили да посјете и Црну Гору.

Предсједник цетињске општине г. Саво *Вулешић*, упутио је у име општине на грађанство пријестоничко јуче по подне овај проглас:

„*Браћо Цетињани*,

Данас пред вече стижу у нашу пријестоницу наши гости. чешки соколови, са неколико депутата Хрвата и Словенаца.

Љубав, братска љубав, која не зна за препоне, која не познаје сметње, доводи нашу браћу к нама, гони их браћи њиховој, упућује их нашој отаџбини, коју они толико цијене, коју износе свугдје и свакад, долазе, да виде браћу Црногорце, да их притисну на братске словенске груди.... Срећа и част је то за Црну Гору а особито за Цетиње, њену пријестоницу и цетињско грађанство, које ову братску походу треба да прими к срцу и да о том даде видљиве знаке како при самом доласку гостију, тако и за све вријеме њихова боравка на Цетињу, што ће Цетињани нема сумње и учинити, као што су свакад у сличним приликама чинили; али ипак и ако у то увјерен налазим за потребно, обзнањујући долазак гостију, овијем апеловати на пријестоничко грађанство:

да данас око четири и по сата по подне листом изиђе у сусрет на сјеверни улаз у нашу варош, окитивши претходно своје домове барјацима;

да сви Цетињани без разлике као домаћини буду гостима на услузи, док буду у нашој средини боравили, не обвирући се на то, што постоји нарочити одбор за њихов дочек, јер ће наша општа љубазност и готовост најбоље госте угостити и засладити им боравак међу нама.

Потпуно се надамо, да ће Цетињани и овом приликом као вазда доказати, како је у Црној Гори на врхунцу познато и у свијету чувено српско гостопримство, а гости наши, искрен љубазан дочек од нас заслужују не само као гости без обзира ко су и шта су, но још као искрена браћа наша, који братску љубав Црној Гори и Црногорцима указују, гдје им се год прилика за то укаже.“

Одазивајући се позиву предсједника своје општине, грађанство цетињско оди-

---

ЛИСТАК.

Портрети неколиких српских књижевникâ снимљени са писамâ им.

Од **Јована Грчића**.

(Наставак.)

Још у 1. броју новог Стражилова на 16. страни а у поруци сарадницима оставио сам себи одрешене руке, да поправљам све, што у прилозима Стражилову не би одговарало правилима, која сам са новосадским својим пријатељима поставио и саопштио сарадницима. Држао сам се тачно тих правила те никому и ничему за љубав нисам хтео од њих да одступим. У Владину сам »Реалисти« нашао за потребно, да изменим по што шта, пазећи наравно, да не задирем у суштину самог дела нити да се огрешим о песникове интенције. Мислио сам, да му то не ће бити неправо а најмање сам се могао надати, да ће га мој, ако ништа друго, али за цело добро мишљени поступак озлоједити толико, да напише ову бурунтију:

Шабац 21. II. 1894.

Поштовани господине уредниче,

Још у 7. броју „Стражилова“ приметио сам, да је неко злоупотребио гостопримство према мом „Реалисти“. Но држао сам, да су то биле случајне омашке. Но сад видим, да је то рађено намерно. Поред тога, што ја не одобравам, да се уклањају апострофи при елизији, као што чине неписмени људи, приметио сам, да се глаголи у I. простом прећашњем времену преносе у II. просто прећашње време, и ако се на неким местима хоће да означи оно, што значи I., а не друго време. По неки се облик није смео употребити ни због тога, што није благогласан. Ту поезија баца под ноге граматику. „Гајасмо“, „учах“, „пажах“ и т. д. могу писати само људи без поетског осећаја или људи, који су хтели да се аче, као што је чинио пок. Јов. Бошковић при редакцији Гундулићевог „Османа“. Кад би Гундулић могао да види, он би се превртио у гробу. Ја сам, господине уредниче, положио одлично испит из српског језика и ја знам, шта пишем, а онај, коме се прохтело да прави самовољне поправке, огрешио се не само о неке поетске танчине, него је показао, да није познат ни са духом и језиком у народним песмама, у којима се на многим и многим местима, где је незгодно употребити II. прећашње просто, употреби I. прећ. просто. Навешћу само неке примере из I. збирке Вукових песама: стр.

445. Пеливани воду прелетјеше (и ако је то дуже трајало)
2. Наднѣ се облак изнад девојак'
375. Сад*их* вишњу, а прос*их* ђевојку
(ђах?) (шах?)
3. Перо проси, Ана се поноси (Радије се употреби и време садашње него прећ. II.)
415. Момче ми промче кроз село
360. Ја усадих вишњу на игришту
И загледах коња у махали
И изјавих стадо на планину
И ја одох на цареву војеку,
Бих на војеци девет годин' дана.
862. Ставих страну младу мому
269. Сву ноћ ми соко препева (трајно)
26. Јелен пасе траву по Загорју
„ „ Златни топ у град удр*ише*
38. Одби се грана од јоргована
34. Однесе ме бог и срећа Јову на дворе
38. Одби се Мара од рода,
Приви се Петру делији.
41.—42. Играх се златном јабуком,
Ударих Будви на врата,
Саломих врата на двоје. Свуд овде може да буде II. прећашње, али није.
485. Два славуја сву ноћ препеваше.
489. Зора забели, хоће да сване.
583. Из далека јој се уклони (због стиха није II.).
Из близа јој се клањаше (због стиха није I.).

Из свију ових примера (а има их још и скоро на свакој другој страни) види се, да се II. прећаш. време, ако иоле није благогласно, избегава па замењује или првим прећашњим или и садашњим. С тога је уредништво учинило погрешку против благогласности, што је лепше речи заменило ружнијим. Управо уредништво је себи допустило неко цензурно право, и то веома некомпетентно, да бије у очи.

С тога се господин уредник моли, да буде добар наредити, да се све псевдопоправке при прештампавању отклоне и стереотипним речима замене, а у будућим одељцима да се остави све како је. Да је писац знао, шта ће му се чинити са рукописом, не би га смео ни слати, али за у будуће се већ....

За сад моли само, да му се пре прештампавања пошље по првобитном рукопису изведена коректура или бар ревизија.

С поштовањем

Вл. М. Јовановић.

Био сам одаста у недоумици, да ли у опште и како да реагирам на ту бурунтију. Опорњав топ баш ме је врећао а песникови ме разлози и примери нису могли да разувере, да сам имао право, што сам на неких местих његова „Реалисте“ гледао да духу нашег језика очувам оно, што му никоја licentia poëtica на свету на правди не сме отети. Решим се, да не одговорим ништа и да се користим својим уредничким правом, које сам себи изреком салвирао према свима и сваком. Тако онда »Реалиста« изађе и даље у Стражилову онако, како сам ја нашао за потребно да га свучем са стрмоглавих висова песничке слободе, тако буде прештампан и такав оде песнику.

Признајем, да не бих дирнуо био, што кажу, ни јоте, да сам само могао и наслутити, да ће то песника толико нељутити, али кад сам bona fide већ урадио, нисам хтео више да ретирам. А plane још да сам и у сну могао помислити, да је кукавни Влада већ почео подлегати окорној нервози, која га је ускоро после тога толико изнурила, да га је преко апатије дотерала до лудила!

Пет је година за тим још живео Вл. М. Јовановић, ако се то могло звати живот. За то време нисам распитивао те ни слушао за њ. Већ ми је одуминуо био бол са разочарања, које ме је отпратило из уредништва Стражилова, те сам се већ нешто опет почео интересовати за периодичну нашу белетристику, кад у 32. броју Бранкова Кола ех 1899. угледах крст пред именом Владимира М. Јовановића.

Баш пре негде, сад у очи стогодишњице боја на Мишару наиђох у београдском једном дневном листу, одмах за тим и у 16. броју земунског Народнога Гласника па и у 33. и 34. броју Бранкова Кола, како траже Владину песму из 1888. или 1889. године, приказану мишарском коњичком барјактару Херцеговцу Јови. Помислих: зар не би Српска Књижевна Задруга учинила роду глас, кад би покупила па у збирци издала и изворне песме Вл. М. Јовановића, као што му је издала препеве с француског? Вл. М. Јовановић је донекле до душе био апартан, можда сувише самосвојан, да не рекнем: самовољан песник, али оно, што се сљуштило са његове, крај свега и свачега, по превасходству песничке душе и што је креснуло из његова необично оштрог ума, то мора, кад ли тад ли, доћи до свога права. То је нешто, што је кадро предурати и мало друге и јаче невоље, но што је летаргична непажња савременикâ и првих епигонâ.

(Наставиће се).

ста је у огромном броју јуче око 5 час. по подне изашло до на крај вароши пред стан војне музике, да дочека госте. Са друма од Бајица, докле су изашли у сусрет гостима многи чланови одбора за дочек, око 7 час. кретала се у бојним редовима непрегледна поворка соколова. Ту их је, на улазу у варош, у име грађанства цетињског на челу одбора за дочек поздравио председник општине г. С. Вулетић. Усклицима: Живјела Црна Гора! Живјели Црногорци! Живјели Соколови! — није било краја.

Праћени грађанством, а предвођени војном музиком, гости су се кренули кроз главне улице пријестоничке, и пошто је извршено упознавање, разведени су по становима, да се одморе од далеког и тешког пута.

Синоћ послије 7. час. дошавши у варош, чешки соколови упутили се с војном музиком на челу пред стари Двор. На степенице пред Двором био је изашао Његово Краљевско Височанство Господар са Његовим Краљ. Височанством Књазом Наслеђником и Његовим Височанством Књазом Мирком. У дну степеница били су многи наши великодостојници. Пошто је 300 соколиста продефиловало у бојним редовима испред Господара, кличући: На здар!, цијела се поворка зауставила испод степеница, прекриливши сав пространи простор испред Двора, и тада је председник соколиста др. Шајнер поздравио на чешком језику веома топло Господара и узвишени Књажевски Дом. Поздравни говор председникова прекидало је громогласно клицање. Пошто је председник завршио, војна музика одсвирала је црногорску химну, коју су гости открытих глава саслушали. По томе је Господар благоволио да поздрави госте са неколико ријечи, завршивши их с усклицом: Живјели соколови! Војна музика је свирала „Хеј Словени!“, коју су пјесму сви саслушали одавајући потребне почасти.

У парку пред Зетским Домом вечерас грађани пријестонички са својом општином на челу дају сјајан банкет у част чешких соколова. На банкету ће учествовати заједно са гостима до 350 лица. Послије банкета у сали Зетског Дома и пред самим Домом биће игранка. Цио простор биће сјајно освијетљен. За вријеме банкета и игранке свираће војна музика одабране српске и словенске композиције.

Пријестоница Црне Горе свечано је искићена у част гостију из Чешке, Хрватске и Краљске. Са свију кућа вију се тробојке и барјаци кресташи. Простор око Зетског Дома ванредно је лијепо декорисан зеленилом, гробовима, тробојкама. Обелиск изнад чесме биће освијетљен вечерас у разним бојама. У зачељу на балкону изнад улаза у Зетски Дом налази се велика слика Књаза Господара с овим натписом: Вучји До, Онамо онамо, Фундина, Балканска Царица, Тријебач, Пјесник и Вила, Оногошт, Хајдана, Бар, Арванит, Зета, Нова Кола, а испод слике великим писменима исписано је: *Закон и реформе и Живио!*

Декорације чине на гледаоце најпријатнији утисак.

Дочек чешких соколова на Његушима био је врло срдачан. Готово сви грађани његушки били су изашли у сусрет да дочекају госте, који су приспјели на Његуше јуче у 10 час. прије подне. У упознавању са грађанима, весељу, игри црногорских и чешких кола гости и њихови домаћини провели су на Његушима у најљепшем расположењу, док се нијесу око 2 часа по подне пјешице кренули за Цетиње, испраћени од грађана његушких далеко изван вароши.

НОВИ САД, 4. септембра 1906.

— **Опет насели!** Јавили смо, да је митровачки адвокат и *автономни* радикал г. др. Александар племенити *Рокнић*, који је путем свог правозаступника, великог правника српског народа, г. дра Бранка *Илијћа*, тужио уредника „Браника“ „због клевете“ и „увреде части“, *пасео са својом тужбом*, јер га је већ истражни судија *одбио*. Велики правник наш је против тога решења апеловао на оптужни сенат новосадског кр. судбеног стола, али га је *и оптужни сенат одбио* својим решењем под бр. 4603./В. 1906., које смо решење данас примили. У образложењу тог решења каже се:

»Како *нема законитог основа* за измену или за уништење решења средњег истражног судије, призив је морао бити *одбијен* у смислу 4. тачке 379. §-а Казненог Поступка«.

Е, па честитамо Вам, г. докторе племенити Рокнићу и г. докторе Илијћу! И опет понављамо: суд није српска автономија, у којој радикалске дахије жаре и пале.

Политички преглед.

— **Чеси, Словаци и Мађари.** Док се Вацлав *Клофач* и Ернест *Ковач* труде да склопе чешко-мађарско пријатељство, дотле је скоро цео чешки народ противан склапању таког пријатељства без *стварних* подлога, а једна од тих би била, да се престане са притискивањем словачког народа. Како прашка „Политика“ јавља, у Хостину и Велехраду у Моравској одржани су зборови католичко-чешке странке, на које су дошли и многи Словаци из Угарске. Збор у Велехраду је на једнодушан закључак послао ову депешу *папи* у Рим:

„Збор у Велехраду, који је посетило 30.000 особа, подноси престолу Ваше Светости молбу, да се Ваша Светост очинском благонаклоношћу смилује на католички народ у Угарској и *да спречи гоњење словачких свештеника* од стране владе и од стране мађарских бискупа“.

Оломучки „*Позор*“ доноси разговор са словачким послаником на угарском сабору Миланом *Хоцом*, који се *одлучно изразио против чешко-мађарског братимљења*. Угарска — вели Хоца — хоће да се ослободи аустријске индустрије, али уз то да очува свој извоз у Аустрију. Потпомагање те тежње не би могло у исто време служити чешком обрту и фаворизирати га. Хоца изјављује, да он код политичких трансакција не ће да апелује на националну част, него само има пред очима политичку и привредну сферу интереса. За то *жали*, што се чешки политичари и повинари, иако у доброј намери, упустише у преговоре с људима, који су с *рафинеријом* и *кроз стражња* врата спешили својим целима, и он се боји, да ће чешки политичари шкодити својој националној ствари. Хоца у читавој ствари види само грешке у лепоти и рачунању.

— **Конференција румунских посланика на угарском сабору.** Румунски народносни посланици: др. Теодор *Михали*, председник народносног клуба, др. Аурел *Влад*, др. Александар *Војда-Војевод*, др. Јулије *Мању* и др. Стеван Ч. *Поп* одржали су у недељу у Ердељском Београду конференцију, у којој се саветовали о политичком положају. За тим је др. Теодор Михали својим нађилондским бирачима поднео рачун о свом досадашњем посланичком раду. Пошто је констатовао, да је ова влада само прелазна, држи, да не би било целисходно, да народносна странка опструјише. Народносни посланици ваља сад само да контролишу рад садашње владе, али да решење појединих питања спречавају, то нема ни смисла нити је оправдано.

— **Посланички јубилеј грофа Апоњија.** У *Јеберњу* је ових дана био министар просвете гроф *Апоњи*, да положи рачуна о свом посланичком раду и да се даде славити од својих бирача поводом тога, што се навршило 25 година, од како он непрестано заступа ту куманску варош. Ту је Апоњи држао велик и реторски леп говор, као и обично, али управо ништа није казао. Све саме старе, познате ствари у лепим фразама. Ради бисмо били, да смо што чули из уста племенитога грофа о владину програму, о питању поравнања с Аустријом, па о изборној реформи, али о свему том ни речи не беше. Из његових речи избија нека досада, неки немир. Садашња је влада, рече, прелазна, везана за извесни рок, хтела би све, али не може. Бранио је владу против немирних елемената, особито у странци независности. Но ни влада, вели, није задовољна с положајем, у ком вегетира, али то не ће још дуго потрајати. Влада ће додуше бранити раднички сталеж против премашаја капитализма, али да се не дâ терорисати од радничких организација. Она ће спровести и изборну реформу, но *како*, то је г. министар мудро прећутао.

О *народносном питању* није ни словца прозборио. Хтео би све школе да помађари, али за то нема снаге.

Апоњијев говор није никога умирио, на против, његов говор је изазвао узнемиреност међу Кошутовцима.

— **Политичка завера у Француској.** Париски лист „Matin“ јавља, да је полиција ушла у траг политичкој завери, којој би био смер то, да сруши данашњи облик владавине. Ближи подаци још фале. Свакако ће и то бити такав комплот, који није наперен против републике, него се јамачно опет од монархиста хоће да искамче веће своте.

Дописи.

Вршац, августа 1906. *(Пишпек-Габоров двор)*. Не бавим се журналистиком, те нисам баш ни вичан томе послу, већ се као путник цигло својим послом занимам. Пропутовао сам велик простор земљина шара, па ето ме пут опет нанесе и у Вршац. Вршац је лепа и чиста варош, има ванредно лепо електрично осветљење, таково је ретко где видети, асфалтисане су улице и тротоари, готово кроз целу варош. Имаде веома леп парк, одмах уз варош са романтичним изгледом на брда, која су засађена јеловином и виноградима у великом простору. Како сам извештен, виногради су засађени на 6 хиљада катастралних ланаца. Уопште може се рећи, ретко је видети таку једну лепо уређену варош.

Изненадио сам се нарочито као Србин, кад сам видео *двор српског владике*, па српску цркву и српско-школска здања, што стоје према двору, играло ми је срце од радости, како је све то дивно и лепо, те се одиста тиме сваки Србин поносити може.

Али као обично што је у свету, где имаде многог лепога, ту се увек нађе и по нешто „ружнога“. И баш то, што сам видео „ружнога“, даје ми правог повода, да овај допис напишем и на јавност изнесем. И чудим се јако, да господа Срби Вршчани могу бити тако равнодушни, те гледе из дана у дан таку бруку, те то сносе и трпе, а да то најодлучније не осуде: „деспоту“ у двору чувеног епископа *Змејановића*.

Владичин је двор *радикално* обновљен и потрошено је око *200 хиљада круна*, ма да многи то осуђују и веле, да то све није било нужно, пошто је и стари двор, као „антик“ врло леп био. И та обнова двора учињена је на најодлучније заузимање владике Змејановића. Он је, веле, притиснуо „уз зид“ радикалски Саборски Одбор, ставивши им алтернативу или — или: да му оправе двор по плану, који је он самовласно унапред дао направити код Харминца, или ће окренути опаклију — избациће их из управе вршачке епархије. Скупа трговина!! То је погодба између деспота и демагога!!

И сад тек долази „табло“!

После таке скупе трговине на рачун народа, шта видимо на крају крајева у том двору? У парку његову све је најмодернијим укусом улепшано, па је чак и цела башта дворска прекопана, јеловином засађена, енглеском травом засејана, путеви и стазе уређене, једном речи, све је дивно било видети. Али сам се у тренут разочарао, кад сам оно „ружно“ видео у парку испред двора, поред којег хиљадама људи, на интовима и пешице, том најживљом дворском улицом дневно пролазе и сваки са индигнацијом критикује и осуђује „рацког пишпек-Габора.“ А то је: да су и јеле и трава и путеви упарложени — упропашћени. Јеле се осушиле, нису заливане, траву је обузео коров, коприва, чкаљ и друго а путеве и путање обрасла је трава, да је одиста грдна срамота и брука и погледати ту крајну индоленцију. Напустити све то немарно, бездушно, због багателних трошкова, што би се новосад у добром стању одржавао. То је тако дебрачење, које не доликује једном црквеном магнату. Одиста је, кад строго просудимо, право грдило, 1200 форината за тај новосад баштовану платити, па онда све напустити. То је нешто врло чудновато — абнормално. Да је овај двор приватно добро владичино, не би нико могао што казати, али је он добро народно, на чије се улепшавање толики новац утрошио, баш на наваљивање самога владике, јер му тобоже стари двор вређао естетично чувство. Само је за чудо, како се његово естетично чуство не буни и против свог корова, у ком би се могли и курјаци да легу?!

Али се напослетку владиця ипак не чудимо толико, јер како ми овде рекоше, пишпек Габор је продуцирао и много веће недоследности и непојмљиве експераменте, него што је ово. Коме се чудимо, то су вршачки радикали, који на све то ћуте и чине се невешти. Душа ваља, и они га међу собом осуђују, ал' само у ужим поверљивим круговима. А о изношењу оваких покора на јавност, ни разговора. А како је то некад друкчије било? Онда су радикали и најмање мане Габорове вешали на велико звоно. Шта више и измишљавали су свашта против њега, и ако то није било коректно, само да га огаде народу. А знате ли, кад је то било? Онда, кад нису радикали имали кашике у епарх. управи. Данас им је Габор метнуо у руке узде епарх. управе, па зато је сада сада саевим добар. За љубав власти они му вотирају грдне своте народнога новца за непотребне поправке, покорно пристају, да се епарх. седнице држе у некадањим чељадским собама и *ракијници*, па исто тако и овај коров у парку равнодушно гледају. Можда чекају, да дође до дворске сале! Раде-ли овако прави пријатељи народни, за какве се радикали тако радо издају, остављамо непристрасним читаоцима да пресуде.

По свему, што је овде изнесено, што сам од добрих и озбиљних људи дознао, кад се све то реасумира и просуди, види се јасно, да радикали играју себичњачку улогу и притворно се приказују Габору, да су му искрени пријатељи. Но то само донекле, докле га требају, ради познате операције, да патријарха потисну. Међутим они у овој епархији жаре и пале у корист своје радикалне странке, да је што јаче утврде. Напротив, Габор опет гаји према том своје тајне планове, да у своје време са њима, пошто су сада радикали владајући елеменат, своју жудњу оствари; о њој он и дању и ноћу непрестано и сања и бунца, а то је, да дође до патријаршије — спахилука Даља. То је његова мисао и тој замисли жртвоваће све, што може и не може, само да дође до цели.

И ко год у то сумња — вара се. Њему његов живот не вреди ништа, ако он то не може да постигне. И то радикали, и нарочито „вожд“, врло добро знају, па зато га на тај рачун и експлоатишу при свакој прилици. Напослетку ће га ипак изиграти и остаће на — цедилу! То му предстоји извесно. А њега можемо само жалити, што ће да буде жртва своје заблуде.

Волео бих, да светла слика, коју је Вршац у мени оставио, није била помућена овом српском бруком.

Но ваљда ће се они, којих се тиче, постарати, да не буде тако, кад и по други пут дођем у Вршац.

Путник.

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 4. септембра 1906.

— † **Марија Стојановић**, рођ. Поповић. Угледног трговца новосадског, г. Светозара Стојановића задесила је велика несрећа. Јуче је после кратка и тешка боловања преминула у 41. години свог живота његова супруга Марија Стојановић, рођ. Поповић. Покојници нек је вечан спомен а ојађеном супругу наше искрено саучешће.

— **Са српског престола.** Павле *Миловановић*, учитељ у Добановцима, верио се са госпођицом Даринком *Субошићевом*, милом ћерком пећиначког пароха г. Љубомира Суботића. Вереницима честитамо и желимо им сваку срећу.

— † **Милош Краљев**! У *Бешки* је — као што нам оданде јављају — 23. августа (5. септембра) о. г. после дуге болести преминуо у 67. години свог живота бележник Милош *Краљев*. Покојник је био добар Србин. Особито се истицао о избору дра *Полита* у Панчеву, а касније и код избора у уздинском срезу. У старијим годинама припадао је српској народној слободоумној странци и јако се интересовао за ту странку, а као бележник много је што шта учинио за Српство у Бешки и увек као добар Србин на сусрет сваком излазио. Покојника оплакује верна му љуба, сестра и остала родбина. Лака му земљица била! Бог да му душу прости!

— **За подизање споменика Змај-Јовану Јовановићу.** Српска академска винковачка омладина приређује уз пријатељско суделовање српског певачког друштва „*Јавор*“ из Вуковара, у недељу дне *23. септембра* 1906. у просторијама свратишта „црни коњ“ *беседу с игранком*. С обзиром на племениту циљ примају се добровољни прилози са захвалношћу, те ће се објавити преко новина. Распоред: 1. Студ. права Богдан *Милашиновић* поздравља присутне и отвара беседу. 2. Маринковић-Змај: „*Бојна песма*“, пева мушки збор српског певачког друштва „Јавор“. 3. О *Змају* чита Јосиф В. *Ковачевић*, stud. phil. 4. Хавласа-Илић: „*Козак*“, пева мушки збор српског певачког друштва „*Јавор*“. 5. П. С. Ипанов: „*Змај омладини*“, декламује Милан Вукићевић

stud. phil. 6. Мокрањац: *„Из моје домовине“*, I. руковет (одломци), пева мушки збор српског певачког друштва „Јавор“. II. Део: игранка.

— **Допуна програму Стеријине прославе.** На молбу вршачке српске црквене и школске општине примио се наш врли уметник, г. *Урош Предић*, да за велику општинску дворницу изради слику *Јована Стерије Поповића*. Та ће се слика открити *у свечаној седници 17. (30.) септембра* о. г., после говора г. *Стојана Новаковића*, председника кр. српске академије.

— **Сремски учитељски збор.** У понедељак, 4. (17.) септембра т. г., одржаће се у *Српској Црњи сремски учитељски збор вел-бечкеречког протопресвитерата. Дневни ред* збору је овај: 1.) „Саветовање о стању народном у здравственом, моралном и материјалном погледу и шта учитељство ради и шта би могло радити, да се то стање поправи“, предаје: Душан *Бошковић*. 2.) „Предавање мађарског језика по начину непосредности“, предаје: Јелена *Нешићева*. 3.) „Очигледна настава у II. разреду“, предаје: Даринка *Велисављевићева*. 4.) „Радња са обичним разломцима“, предаје: Драгомир *Сиротановић*. 5.) „Шта је смер ручном раду у школи и које су средства и начин, да се домаћа индустрија међу народом омили и рашири и да му као извор прихода служи“, предаје: Софија *Бугарска*. 6.) Извештај благајника о стању благајне и прегледање исте. 7.) Евентуални предлози.

Новости са стране.

— **Не знају географију ни своје рођене отаџбине!** Будимпештански мађарски листови се уређују с великим незнањем ствари и са још већом лакомисленошћу. Они само знају добро клеветати и денунцирати немађарске народе у Угарској, а не знају ни најелементарније ствари, па ни географију отаџбине Мађара! Том се није чудити, кад се зна, да су сви будимпештански мађарски листови, осим „Алкотмања“, у *чивутским* рукама, а Чивутин је у свима струкама *разметљив*, али *плитак*, *површан*.

Један од првих органа мађарске коалиције „*Мађарорсаг*“, доноси у броју од 15. о. м. ову белешку:

„— *Словачка бандерија у Аустрији.* Из Тренчина пишу, да је на словенском новинарском конгресу, одржаном у Мађар-Храдишу (*Угарска*), председавао Светозар *Хурбан-Вајански*, сауредник турч.-св. мартинских „Нар. Новина“, те је становништво из оближњих словачких крајева у маси учествовало. Поводом конгреса изишла је и словачка коњичка бандерија од 160 глава.“

Ето, каква је то конфузија! „Мађарорсаг“ даје наслов својој белешци: „Словачка бандерија у *Аустрији*“, па одмах у другом реду вели, да је „Мађар-Храдиш“ у — Угарској! Крајње је то незнање географије своје рођене отаџбине! Пре свега VII. словенски новинарски конгрес није одржан у *Мађар*-Храдишу, него у *Угарском Храдишту*, а друго ова варош није у *Угарској*, него у *југоисточној Моравској*.

Географију у шаке, господо пештанске „шорналисте“, а оканите се денунцирања мирних становника ове земље!

— **Управљање лађама с копна.** Кад је недавно шпански краљевски пар био у Сан-Себастијану, приказао је познати електротехничар Леонардо *Торес Квеведо* краљу и краљици свој сензационални изуметак, који омогућава, да се лађе на морској пучини управљају с копна и да им се регулишу сви покрети, а да за то не буде потребна никаква манипулација од стране момчадије. Краљица, која је била на јахти „Giralde“, казивала је, које еволуције да изврши мотор-брод без момчадије. Брод је ванредно ексактно извршио све заказане покрете, а руковођен је био с копна помоћу електрицитета без жице. Квеведов се апарат даје употребити за све врсте мотор-бродова. Квеведо је већ од дужег времена изашао на јавност са својим изумом и онда је од шпањолске владе добио субвенцију, да усаврши свој изуметак. Сад хоће да се лати, да свој апарат удеси за највеће лађе. Квеведо мисли, да је решио проблем, како се могу управљати торпедњаче и подводни бродови. Његов је изуметак кадар да изазове потпун обрт на пољу вођења рата на мору.

— **Машина за летење.** Јављају из Париза: Сантос-Димонтова машина за летење са свим се растворила, кад се јуче дигла у ваздух. Сам Сантос Димон остао је неповређен.

— **Завера (!) против посланика Занеле.** Са Реке јављају мађарским листовима: Полиција је осујетила атентат, што је био намишљен против саборског посланика Рикарда *Занеле*. До сад још непознати људи обећаше пет стотина Занелину домару, ако им даде кључ од капије. План им је био, кад се Занела врати кући, да га дочекају под капијом, да га онде избију па да онда умакну на стражња врата. Но полиција за времена дозна за тај план. Јуче су ухапсили Туну *Павашића*, који је ономадне на протестном збору хрватском тобоже изрекао, да ће три дана имати у рукама Занелину главу. Жандармерија је већ ушла у траг онима, што су тобоже „снували“ тај атентат. Хајде, видећемо баш, шта ће се то испоставити. Но биће канда оно: Se non e vero, e ben trovato!

НОВИЈЕ

Скопље, 3. септембра. (Изв. „Београ. Нов.“) Између села Сакуљице и Рудара у кратовској кази десио се омањи сукоб између једне српске чете и много веће војске. После краткога пушкарања чета се повукла у планину у потпуном реду, без икакпх губитака. Од Турака су 3 мртва и 5 рањених.

Скопље, 3. септембра. (Изв. „Београ. Нов.“) На путу из Тетова за Скопље бугарски је комитет поставио бусије Благоју Вучетићу и његовој сестри госпођи Тадијани Лозанић, који су ишли у Скопље, да лече своје ране. Како је Благоје имао јаку војничку пратњу, разбојници нису могли ништа учинити, јер их један војник примети из далека и сва пратња оспе на њих ватру из пушака, а то је зликовце нагнало у бегство.

ТЕЛЕГРАМИ

уредништву „Браника“.

Уешингтонов споменик у Будимпешти.

Будимпешта, 4. септембра. Споменик Ђорђа Уешингтона, који поклонише Будимпешти Американци, свечано је откривен у присуству министра тртовине Кошута, министра просвете грофа Апоњија и министра правде Полоњија. Свечани говор држао је Рикон, а председник американског одбора за споменик, уредник Кохањи, предао је споменик престоници. У име заступничке куће и странке независности положени су венци на споменик.

Страјк зидарских помоћника.

Будимпешта, 4. септембра. Услед бојкота неимара зидарски помоћници су решили, да не раде код оних, који су погазили уговор.

Догађаји у Русији.

Петроград, 4. септембра. Узрок смрти генерала Трепова је angina pectoralis. Као последници Треповљеви спомињу се генерали Дједулин, Масолов и Орлов.

Бјерке, 4. септембра. Цар је отишао у лов на Калфхормен, а данас се враћа у Петерхоф.

Кијев, 4. септембра. Потпоручник Старовски, главни кривац у побуни сапера, осуђен је на смрт.

Петроград, 4. септембра. На место Трепова наименован је за команданта царског двора командант жандармеријског корпуса, генерал Дједулин.

Несрећа на железници.

Целовац (Клагенфурт), 4. септембра. Особни воз је прерано пуштен из станице Пореча, те се код Крумпендорфа сударио са другим возом. Њих 3 је убијено, 6 тешко озлеђено.

Престолонаследник на Приморју.

Дубровник, 4. септембра. Надвојвода Франц Фердинанд је отишао одавде, испраћен великим овацијама.

Бугарска и Турска.

Софија, 4. септембра. Изасланик Султанов уверавао је бугарску владу, да султан поштено жели мир. Обећао је, да ће издати ираду у корист Бугара у Македонији.

Далматински маневри.

Задар, 4. септембра. Ескадра је стигла уз јаки сироко (јужни ветар). Искрцавање сувоземних трупа услед буре тешко је.

Надвојводу Фрању Фердинанда су поздравили намесник дворски саветник Нардели и поглавице власти. Градоначеоник Задра говорио је надвојводи талијански.

ТРГОВИНА.

НОВОСАДСКА ПИЈАЦА.

ИЗВЕШТАЈ

од 4. (17.) септембра 1906.

Нова жита.

Пшеница I. квалитета	— —	К	6'60 п.
„ II. „	— — —	„	6'— „
Зоб — — —	— — —	„	6'10 „
Јечам стари	— — —	„	—'— „
„ нови	— — —	„	5'20 „
Кукуруз: — —	— — —	„	—'— „
„ окрњен (стари)	—	„	5'80 „
„ нови —	— — —	„	—'— „

Довози: слаби.

Расположење за куповање: добро.

Продато је: 200 мц. пшенице; 50 мтц. зоби, 30 мтц. јечма и 30 мтц. кукуруза.

Цене се разумеју по 50 килограма.

†

Јавна захвала.

Приликом смрти нашег милог и непрежаљеног родитеља

Јереја МИЛОША БАЧЛИЋА

пароха рац-милитићског

указаше нам учешће многи пријатељи и знанци драгог нам покојника, који нека овим путем приме нашу топлу захвалност. Понаособ се захваљујем преч. г.г. Милисаву *Поповићу* и Браниславу *Пошћићу*, паросима ст.-стапарским, и Слободану *Увалићу*, личном помоћнику покојникову, који су при погребу чинодејствовали, тако исто г.г. учитељима: Бошку *Пошћићу* и Петру *Лалошевићу*. — Нека прими топлу захвалност тамошње рим. кат. свештенство, срп. прав. црк. општина, општин. поглаварство, као и сви, који милог нам покојника до гроба испратише и тиме нам саучешће у тузи указаше. —

У **Паланци,** 2. (15.) септ. 1906.

Александар Бачлић

477 1—1 у име целе родбине.

Књижевни оглас.

Из подлиска „Браника“ у књижицу од два табака прештампана приповетка из српскога живота с насловом

Хајдукова смрт,

коју је написао словачки књижевник Феликс *Кушлик* а са словачког превео Јован *Вучерић*, може се добити у администрацији нашег листа по цену од 20 потура.

Управник: **Др. Мих. Полит-Десанчић.**
Одговорни уредник: **Јанко Перић.**

ОГЛАСИ.

Фрање Јосифа горка вода

је једино пријатно за узимање природно средство за чишћење. 149 14-25

Мануфактурна трговина

Косте Матића

у Иригу

потребује

два помоћника

478 1—3

ЗА МОЈУ

МАНУФАКТУРНУ РАДЊУ

потребујем

два трговачка

Помоћника

који су вешти продаваоци. Ступити могу **одмах** или првог октобра.

Адолф Леви,
Земун
(Adolf Löwy.)

479 1—1

Тражим Србина

адвокатског

КАНДИДАТА

са потпуном праксом.

Почетна је плата 120 круна, ван тога ексмисије, које месечно 30—40 круна износе. 472 3-3

Др. НИКА ЂУРИЋ
адвокат у Вршцу.

СТЕЧАЈ.

ПРВА ТИТЕЛСКА ШТЕДИОНИЦА

деоничарско друштво

ТРАЖИ

једног вежбеника

односно

млађег чиновника

са годишњом платом од Кр. 720.—.

475 2—2 **Управа.**

ЈЕВТИН ЗАЈАМ

по 4% и 4¼% може се уз моје посредовање **код велико-сибињског земљо-кредитног завода добити.** Ко такови зајам жели, нека се изволи на мене обратити.

Др. Светозар Димитријевић
ТЕМИШВАР-ГРАД
Лошонцијев трг.
471 4—10

Власник и издавалац: Деоничарско друштво „Браник“.

Штампарија деоничарског друштва „Браника.“